

Margareta Bašaragin

Udruženje „Ženske studije i istraživanja“, Novi Sad

margareta.basaragin@gmail.com

Rodno osetljiv jezik u službenoj upotrebi: metod intersekcionalnosti

SAŽETAK

Ženske studije kao alternativni visokoškolski obrazovni program afirmišu nove interdiscipline koje se u svetu predaju kao akademski program. Takva je i feministička lingvistika (FL) koju kod nas uvodi Svenka Savić. FL ukazuje na napore istraživača i istraživačica da prouče jezik i govor žene, potom kako drugi govore ili pišu o ženama u različitim društvenim, kulturnim i jezičkim okruženjima. Danas govori o više feminizama, a onda i o više pristupa u okviru FL, jer nisu svi potekli iz okvira nauke o jeziku, mada saopštavaju rezultate relevantne za jezičku praksu.

Postoje različiti termini u upotrebi: rodno osetljiv, rodno izdiferenciran, korektan, neutralan, inkluzivan, nediskriminatorni jezik, među kojima postoje manje razlike. Mi koristimo rodno osetljiv jezik (ROJ) i bavimo se pitanjem njegove standardizacije u službenoj i javnoj upotrebi. Standardni jezik se koristi u pisanoj i govorenoj komunikaciji u administraciji, medijima, izdavaštvu i institucijama obrazovanja.

Inventar problema koji istražujemo obuhvata upotrebu ROJ-a: u medijima, u obrazovanju, u naučnim časopisima, na sajtovima univerziteta, u sudu, lekarskim ordinacijama i dr.

U tri osnovne publikacije *Vodiču za rodno osetljiv jezik* (Savić, Stevanović, 2019), *Priručniku za rodno osetljiv jezik* (Cvetinčanin Knežević, Lalatović 2019), *Rod i jezik* (Savić i sar, 2008) dajemo teorijsku osnovu i predloge primene u neposrednoj praksi kroz 11 preporuka. Posebno je važna i neverbalna komunikacija npr. u javnim toaletima ili u reklamama putem slika ili oznaka, ali i neverbalno ponašanje (rukovanje, grljenje, ljubljenje).

Postoji dosledna upotreba ROJ-a u razgovorima među feministkinjama - putem interneta na društvenoj mreži *Ženska posla*, što predstavlja paralelnu kulturu jezika.

Zaključak je da ROJ ne podrazumeva samo doslednu primenu ženskog gramatičkog roda prilikom imenovanja ženskih osoba, njihovih zanimanja ili titula, već obuhvata i načine na koje se jezik koristi radi otklanjanja raznih vidova diskriminacije u jeziku, ali i one koje doprinose većoj vidljivosti žena i njihovom doprinosu društvu, nauci, kulturi i sl.

Ključne reči: feministička lingvistika, javna i službena upotreba jezika, rodno osetljiv jezik, standardizacija jezika